

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Petra Hübnera a soudkyň JUDr. Ivy Březinové a Mgr. Zdeňky Burdové ve věci

žalobkyně: **Z. N.**, narozená xxx
bytem xxx
zastoupená advokátem JUDr. Markem Hlaváčem
sídlem Akademická 663/5, 108 00 Praha 10

proti
žalované: **Česká republika - Státní pozemkový úřad**, IČO 01312774
sídlem Husinecká 1024/11a, 130 00 Praha 3
zastoupená advokátem Mgr. Dušanem Sedláčkem
sídlem Na Florenci 2116/15, 110 00 Praha 1

za účasti vedlejšího účastníka na straně žalované:
Hlavní město Praha, IČO 00064581
sídlem Mariánské nám. 2/2, 110 00 Praha 1
zastoupen advokátem JUDr. Jiřím Brožem, CSc.
sídlem Dykova 17, 101 00 Praha 10 – Vinohrady

o nahrazení projevu vůle
o odvolání žalované a vedlejšího účastníka na straně žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 22. října 2019, č. j. 19 C 173/2018-204

takto:

I. Rozsudek soudu I. stupně se ve výroku pod bodem II/ **potvrzuje**.

II. Ve výroku pod bodem III/ se rozsudek soudu I. stupně **mění** tak, že žalované a vedlejšímu účastníkovi na straně žalované se nepřiznává náhrada nákladů řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje M.V.

III. Žalovaná a vedlejší účastník na straně žalované jsou povinni žalobkyni nahradit náklady odvolacího řízení ve výši 38 188 Kč k rukám právního zástupce žalobkyně do 15 dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud I. stupně zamítl žalobu na nahrazení projevu vůle žalované k bezúplatnému převodu pozemků parc. č. xxx v k. ú. Xxx, obec Praha, parc.č. xxx a parc. č. xxx, vše v k.ú. Xxx, obec Praha, zapsané na LV č. xxx v katastru nemovitostí vedeném Katastrálním úřadem pro Hlavní město Praha, katastrální pracoviště Praha (výrok I/). Nahradil projev vůle žalované k bezúplatnému převodu pozemku parc. č. xxx1 v k. ú. Xxx, obec Praha, zapsaný na LV č. xxx v katastru nemovitostí vedeném Katastrálním úřadem pro Hlavní město Praha, katastrální pracoviště Praha (výrok II/). Rozhodl, že žádný z účastníků ani vedlejší účastník na straně žalované nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok III/), nepřiznal státu „právo na náhradu nákladů“ vůči účastníkům a vedlejšímu účastníkovi na straně žalované (výrok IV/).

2. Soud I. stupně takto rozhodl o žalobě, kterou se žalobkyně domáhala nahrazení projevu vůle žalované k převodu náhradních pozemků parc.č. xxx k.ú. Xxx, parc.č. xxx1 k.ú. Xxx, parc.č. xxx k.ú. Xxx, parc.č. xxx k.ú. Xxx, parc.č. xxx k.ú. Xxx, vše zapsané na LV č. xxx pro Katastrální úřad pro Hlavní město Praha, katastrální pracoviště Praha. Žalobkyně tvrdila, že je právním nástupcem oprávněné osoby podle zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku (dále jen „zákon o půdě“) a že se může přímo domáhat vydání náhradních pozemků žalobou, neboť ani přes její aktivní přístup nebyl její nárok dosud uspokojen, převážně proto, že žalovaná nesouhlasila s oceněním nevydaných pozemků jako stavebních.

3. Požadavek na bezúplatný převod pozemku parc.č. xxx k.ú. Xxx vzala žalobkyně zpět, soud I. stupně řízení o této části žaloby zastavil usnesením č. j. 19 C 173/2018-106 ze dne 27. 11. 2018.

4. Soud I. stupně vyšel ze zjištění, že žalobkyně je oprávněnou osobou podle zákona o půdě. Žalovaná je vlastníkem náhradních pozemků, jejichž převodu se žalobkyně domáhá, restituční nárok žalobkyně nebyl dosud ze strany žalované plně saturován. Na základě výměru dle zákona č. 46/48 Sb. vydaného Ústředním národním výborem Hl. m. Prahy dne 6. 5. 1952 pod zn. 6243-XI/17-49-IX a dne 30. 4. 1954 pod zn. 613-2-54-496/Poz.ref. došlo k převodu pozemků PK xxx xxx xxx

za v restituci nevydané pozemky (vedené v Pozemkových knihách jako parc. č. PK xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx a xxx v k. ú. Xxx, obec Praha. Nárok žalobkyně (resp. její právní předchůdkyně) jako oprávněných osob činil jednu polovinu. Právní předchůdkyně žalobkyně V. V., nar. xxx, přitom uplatnila společně s Ing. Z. H., každý v rozsahu jedné poloviny, svůj restituční nárok u žalované dne 18. 12. 1991. V. V. dne 17. 5. 2015 zemřela a na základě usnesení Okresního soudu v Příbrami ze dne 2. 11. 2015, č. j. 25 D 608/2015-338 se její jedinou dědičkou stala žalobkyně. Usnesení nabylo právní moci dne 2. 11. 2015. Ze sdělení Institutu plánování a rozvoje hl. m. Prahy ze dne 9. 2. 2017 soud I. stupně zjistil, že ve spisovně IPR Praha je evidován a archivován 1/ Návrh přehledného regulačního a zastavovacího plánu pro část území /Prahy XI – (Xxx) s přilehlými částmi území Prahy IX – (Xxx), Prahy XI (Xxx) a Prahy XIII – (Xxx), mezi státními silnicemi Českobrodskou a Černokosteleckou, 2/ Návrh přehledného regulačního a zastavovacího plánu pro část území Prahy XIII (Xxx, xxx a xxx) mezi státní silnicí černokosteleckou a tělesem státní dráhy, s přilehlými částmi Prahy XI – Malešic a Štěrbohol. Plán potvrzen Ministerstvem veřejných prací 18. 1. 1938. Dále měl IPR Praha k dispozici digitální ortografické letecké snímky Prahy zachycující lokalizaci a podobu nové výstavby v období mezi lety 1945-1953. K výše uvedeným pozemkům neevidují pro rozhodná data 6. 5. 1952 a 30. 4. 1954 jinou než dobově platnou územní plánovací dokumentaci uvedenou výše. Na základě dochovaného regulačního plánu uvedeného pod bodem 2/ IPR Praha byl soud I. stupně názoru, že pozemky PK xxx xxx xxx, xxx v k.ú. Xxx byly určeny k zastavění průmyslovou výrobou. Na základě dochovaného regulačního plánu uvedeného pod bodem 1/ toho názoru, že pozemky PK xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx v k.ú. Xxx byly určeny k souvislému zastavění bytovými nebo rodinnými domy a komunikacemi. Pozemek PK xxx byl určen k zastavění průmyslovou výrobou. Na základě dochovaného regulačního plánu uvedeného pod bodem 1/ byl toho názoru, že pozemky PK xxx xxx xxx xxx xxx xxx a xxx v k.ú. Xxx byly určeny k částečnému zastavění bytovými nebo rodinnými domy a komunikacemi. Pozemek PK xxx byl částečně určen k zastavění průmyslovou výrobou. Pozemky p.č. xxx xxx xxx xxx xxx xxx a xxx v k.ú. Xxx nebyly určeny k zastavění.

Ze znaleckého posudku Doc. Ing. Jaromíra Rysky, CSc. ze dne 30. 1. 2017, č. 2345/04/2017 soud I. stupně zjistil, že znalec vycházel ze zdrojů IPR Praha a ocenil nevydané pozemky podle platného cenového předpisu zpětně k datu 24. 6. 1991, dle stavu ke dni vyvlastnění. Pozemky ocenil podle toho, zda se jednalo o pozemky stavební dle územně plánovací dokumentace, či nestavební. Celková cena za nevydané pozemky potom činí částku 38 386 960 Kč. Právní předchůdkyně žalobkyně V. V. se zúčastnila v červenci 2005 dvou veřejných nabídek na pozemky parc. č. 751/189 a 751/191 v k.ú. Koloděje. Výzvou ze dne 6. 8. 2015 vyzvala žalobkyně jako oprávněná osoba žalovanou k nabídce adekvátních pozemků. O převod pozemku parc. č. xxx k. ú. Xxx požádalo žalovanou podle § 7 odst. 1 písm. e) zákona č. 503/2012 Sb. Hlavní město Praha dne 23. 6. 2016, o převod pozemku parc. č. xxx k. ú. Xxx dne 11. 11. 2015, o převod pozemku parc. č. xxx v k. ú. Xxx dne 11. 11. 2015. Pozemek parc. č. xxx1 v k. ú. Xxx je z hlediska zapsaného způsobu využití manipulační plochou a z hlediska zapsaného druhu pozemku ostatní plochou, manipulační plocha, dle ÚPD je pozemek určen pro využití charakteru VN – B, tj. nerušící výroba a služby, na pozemcích s tímto využitím jsou stavby přípustné. Na pozemku není plánovaná veřejně prospěšná stavba. Pozemek je zatravněn, nacházejí se na něm porosty, jejichž cena byla stanovena znalcem Ing. Tomíčkem částkou 1 462,40 Kč. Znalec Ing. Zdeněk Tomíček ve znaleckém posudku č. 10176-176(2)-2018 ze dne 3. 4. 2018 stanovil cenu pozemku v k. ú. Xxx částkou 1 330 200 Kč (hodnota pozemku 1 328 737,50 Kč + hodnota porostu – okrasných rostlin 1 462 Kč). Znalec ocenil pozemek částkou 250 Kč/m2, při výměře 5 715 m2, po snížení o 7 % z důvodu, že v místě není možnost napojení na veřejnou kanalizaci. Při svém výslechu částku korigoval ještě srážkou o 60% z důvodu nesrostlosti Xxx s Hl. m. Praha. Znalec Miškovský zjistil, že pozemek je evidován jako ostatní plocha, je využíván k zemědělským účelům.

5. Po právní stránce posoudil soud I. stupně věc dle § 11a odst. 1, § 14 odst. 1, § 16 odst. 1 a 28a zákona o půdě a § 6 odst. 1 zákona č. 503/2012 Sb., o Státním pozemkovém úřadu (dále jen „zákona o SPÚ“).

6. Soud I. stupně dospěl k závěru, že žalobkyni jakožto dědičce po oprávněné osobě vznikl nárok na bezúplatný převod náhradních pozemků za pozemky odňaté právním předchůdcům matky žalobkyně vyplývající z rozhodnutí pozemkového úřadu vydaných v letech 1999 až 2016. I přes aktivní přístup žalobkyně, resp. její právní předchůdkyně, žalovaná bez ospravedlnitelného důvodu ztěžovala uspokojení nároku prostřednictvím veřejné nabídky pozemků nesprávným oceněním restitučního nároku (cena odňatých pozemků prokázaná znaleckým posudkem znalce doc. Ing. Jaromíra Rysky, CSc., mnohonásobně převyšuje ocenění provedené žalovanou), následkem čehož do současné doby nedošlo k uspokojení nároku žalobkyně, a žalovaná se tak ocitla v mnoholetém prodlení. V důsledku liknavého postupu žalované nebylo možné po žalobkyni spravedlivě požadovat účast ve veřejných nabídkách, protože ta nemohla zjevně vést (vzhledem k podstatné disproporci mezi oceněním provedeným žalovanou a skutečnou výší restitučního nároku žalobkyně) k uspokojení jejího restitučního nároku. Svévoli a liknavost lze dovodit dle soudu I. stupně z postupu žalované, která nesprávně oceňuje výši restitučního nároku a na tomto nesprávném postupu i přes pravomocná rozhodnutí soudů stále svévolně setrvává a nárok žalobkyně eviduje v ceně pozemků zemědělských namísto stavebních. Soud I. stupně odkázal v této souvislosti na usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 2288/2018 ze dne 18. 9. 2018, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 5. 2016, sp. zn. 28 Cdo 5381/2015, rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 9. 12. 2009, sp. zn. 31 Cdo 3767/2009, uveřejněný pod č. 62/2010 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 6. 2016, sp. zn. 28 Cdo 155/2016). Soud I. stupně s ohledem na závěry vyšších soudů v řízeních o nárocích žalobkyně uzavřel, že nevydané pozemky mají být oceněny jako pozemky určené pro stavbu, tj. že správné ocenění původního restitučního nároku žalobkyně je částkou 19 193 480 Kč. Ke dni tohoto rozhodnutí byly dle shodných vyjádření účastníků žalobkyni bezúplatně převedeny, a tím z jejího restitučního nároku čerpáno dle rozhodnutí Okresního soudu v Benešově sp. zn. 14 C 49/2016, právní moc dnem 3. 1. 2019, 25 086 Kč, Okresního soudu ve Svitavách sp. zn. 6 C 140/2016, právní moc dnem 26. 2. 2018, 194 821 Kč, Okresního soudu Plzeň sever sp. zn. 8 C 198/2016, právní moc dnem 23. 9. 2019, 818 724,60 Kč. Z oprávněného nároku žalobkyně ve výši 19 193 480 Kč tedy bylo čerpáno ve výši 1 038 631,60 Kč a k čerpání zbývalo 18 154 849 Kč. Pokud jde o žalobkyní požadované pozemky parc. č. xxx k. ú. Xxx, parc. č. xxx v k.ú. Xxx a parc. č. xxx v k.ú. Xxx, bylo prokázáno, že o převod těchto pozemků požádala obec s tím, že se jedná dle platného územního plánu o součásti plochy ZMK – zeleň městská a krajinná, obec (vedlejší účastník na straně žalované) splňuje podmínky § 7 odst. 1 písm. e) zákona o SPÚ. Podle tohoto ustanovení platí, že státní pozemkový úřad bezúplatně převede zemědělské pozemky, s nimiž je příslušný hospodařit, na základě písemné žádosti obce, v jejímž katastrálním území se nacházejí, do jejího vlastnictví za předpokladu, že tomu nebrání práva třetích osob, a to jde-li o pozemky v zastavěném území nebo v zastavitelné ploše určené územním plánem nebo regulačním plánem k realizaci veřejné zeleně nebo k realizaci veřejně prospěšných opatření anebo již k těmto účelům využité. Nejvyšší soud v rozsudku č.j. 28 Cdo 393/2019-444 ze dne 27. 3. 2019 vyslovil právní názor, že bylo-li tedy v daném případě zjištěno, že hlavní město Praha uplatnilo podle § 7 odst. 1 zákona o SPÚ právo na převod pozemku, pak tento pozemek nelze podle § 11a odst. 12 zákona o půdě bezúplatně převést na žalobkyni, neboť jeho převod je zapovězen zákonem (a nelze jej zahrnout do veřejné nabídky), a nejde tudíž o pozemek vhodný k převodu na oprávněné osoby. Soud I. stupně proto žalobu v této části zamítl, když uzavřel, že ani skutečnost, že o žádosti obce o bezúplatný převod pozemků nebylo rozhodnuto, není důvodem pro nerespektování výše citovaného právního názoru. Ohledně pozemku parc. č. xxx1 v k. ú. Xxx bylo provedeným dokazováním zjištěno, že pozemek je hospodářsky využíván, není dána žádná z překážek

převoditelnosti ve smyslu § 6 zákona o SPÚ. Soud I. stupně konstatoval, že v řízení nevyšly najevo žádné okolnosti, z nichž by vyplývalo, že pozemek nelze zemědělsky obhospodařovat nebo že by při hospodaření s nimi vznikly jiné problémy. Z katastru nemovitostí přitom vyplývá, že pozemek je veden jako ostatní plocha a způsob jeho využití je manipulační plocha, fakticky je pozemek zatravněn, nelze tak dovodit, že by nějaká konkrétní překážka bránila jeho zemědělskému využití. K otázce možného převodu pozemku charakteru ostatní plocha, manipulační plocha odkázal na usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 170/2019 ze dne 26. 2. 2019. Pozemek parc. č. xxx1 k. ú. Xxx, ohledně kterého je nahrazována vůle žalované k jeho bezúplatnému převodu, byl oceněn v cenové úrovni podle vyhlášky č. 182/1988 Sb., ve znění vyhlášky č. 316/1990 Sb., v souladu se zákonem o půdě. Hodnota převáděného pozemku činí 472 949 Kč (5 715 m2 x 250 Kč, sníženo o 60 % - stavebně nesrostlá část obce, a 7 % - nemožnost napojení na veřejnou kanalizaci, po připočtení hodnoty porostů 1 462 Kč, celkem 472 949 Kč). Soud I. stupně vyšel ze znaleckého posudku Ing. Tomíčka, ve znění jeho korekce při výslechu znalce při jednání. V této části tak žalobě jako důvodné vyhověl.

7. Výrokem III. rozsudku rozhodl soud I. stupně o vzájemné povinnosti účastníků k náhradě nákladů tohoto řízení s odůvodněním, že žalobkyně byla s požadavkem na bezúplatný převod pozemků žalované úspěšná pouze částečně (toliko ohledně jednoho z více vybraných pozemků), proto podle § 142 odst. 2 zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“) rozhodl, že žádný z účastníků ani vedlejší účastník na straně žalované nemá právo na náhradu nákladů řízení.

8. Výrokem IV. rozhodl soud I. stupně s odkazem na § 150 o. s. ř. tak, že státu se „právo“ na náhradu nákladů vůči účastníkům a vedlejšímu účastníku na straně žalované nepřiznává. Tento postup je dle soudu I. stupně odůvodněn poměry konkrétní věci, když v průběhu řízení byly vynaloženy náklady na znalečné za účelem zjištění hodnoty žalobkyní požadovaných pozemků, přičemž provedené důkazy se i s ohledem na vývoj judikatury (v daném případě rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 393/2019 týkající se upřednostnění žádosti obce) ukázaly zbytnými.

9. Proti výroku II. a III. rozsudku podala žalovaná včasné odvolání, ve kterém namítla nesprávné právní posouzení věci a dále, že soud I. stupně dospěl na základě provedených důkazů k nesprávným skutkovým zjištěním. Vytkla nepřiměřenost závěru o dlouhodobé a marné snaze žalobkyně o převod. Poukázala na to, že matka žalobkyně se nezúčastnila žádné veřejné nabídky dle zákona o půdě, žalobkyně pouze jediné, v červnu 2018. Žalobkyně se svou právní předchůdkyní tak nebyly dostatečně aktivní ve veřejných nabídkách pozemků. Dále vytkla soudu I. stupně nepřiměřenost závěru o liknavosti a svévoli žalované. Žalobkyně a její matka se mnoho let neúčastnily žádných veřejných nabídek pozemků, a to nikoliv z důvodu nesprávného ocenění svých restitučních nároků (jim nevydaných pozemků), ale z důvodu subjektivních preferencí žalobkyně získat ve veřejných nabídkách pouze náhradní pozemky situované v lokalitě, ke které se váží zájmy rodiny žalobkyně, nebo dokonce získat náhradní pozemky mimo veřejné nabídky. Rovněž vytkla nesprávné právní posouzení ohledně převoditelnosti pozemku parc. č. xxx v k. ú. Xxx, neboť nejde o pozemek zemědělský; z hlediska zapsaného způsobu využití totiž jde o manipulační plochu a z hlediska zapsaného druhu pozemku o ostatní plochu. Převoditelným je pouze pozemek zemědělský a zároveň vhodný. Poukázala na nedodržení ekvivalence mezi nevydanými a náhradním pozemkem; tato ekvivalence musí být i co do zemědělské povahy pozemků. Soud I. stupně dospěl dle žalované rovněž na základě provedeného znaleckého posudku od Ing. Zdeňka Tomíčka ze dne 3. 4. 2018, č. 10176-176(2)-2018 a jeho znalecké výpovědi dne 13. 6. 2019 k nesprávnému skutkovému zjištění, že cena pozemku činí 472 949 Kč; správná cena však je dle žalované 532 957 Kč. Soud I. stupně sice použil správného výpočtového vzorce, ale zřejmě z důvodu chyby v počtech mu nevyšla správná částka. Žalovaná namítla, že cena nevydaných pozemků vychází na 1 135 417 Kč, z toho odvozené restituční nároky žalobkyně na převod náhradních pozemků dosahovaly původně výše 567 710,30 Kč. Soud I. stupně shledal, že k datu

jeho rozhodnutí byly na restituční nároky žalobkyně převedeny náhradní pozemky o souhrnné ceně 1 038 631,60 Kč. Žalovaná tvrdí, že žalobkyně obdržela již plnění v celkové výši 3 157 583,90 Kč (viz následující bod 12) a má tak svoje restituční nároky přečerpány o 2 589 873,60 Kč. Navrhla, aby odvolací soud změnil ve výroku II. napadený rozsudek tak, že žalobu zamítne, a ve výroku III. tak, že uloží žalobkyni povinnost zaplatit žalované náhradu nákladů řízení.

10. Vedlejší účastník na straně žalované podal včasné odvolání proti výroku III. napadeného rozsudku. Namítal, že řízení je postiženo jinou vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci a rozsudek spočívá na nesprávném právním posouzení. Přestože byl vedlejší účastník v řízení plně úspěšný, jelikož pozemky, na nichž deklaroval svůj právní zájem, na žalobkyni převedeny nebyly, soud I. stupně mu náhradu nákladů řízení nepřiznal. Rovněž namítl nepřezkoumatelnost výroku III. napadeného rozsudku pro absenci odůvodnění. Navrhl, aby odvolací soud výrok III. napadeného rozsudku změnil tak, že žalobkyně je povinna vedlejšímu účastníkovi nahradit náklady řízení v plné výši.

11. Žalobkyně navrhla potvrzení napadeného rozsudku jako věcně správného. Argumentovala hlavně judikaturou Nejvyššího soudu (rozsudek ze dne 17. 6. 2015, sp. zn. 28 Cdo 5389/2014, ve kterém soud považoval za projev svévole žalované skutečnost, že odmítla přecenit výši restitučního nároku žalobkyně, dále rozhodnutí ze dne 18. 9. 2018, č. j. 28 Cdo 288/2018-333, usnesení ze dne 19. 6. 2019, sp. zn. 28 Cdo 1890/2019, rozhodnutí ze dne 3. 9. 2019, sp. zn. 28 Cdo 4423/2018, rozhodnutí ze dne 14. 1. 2020, sp.zn. 28 Cdo 4091/2019). Ve vztahu k výroku, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, namítla, že z rozhodnutí soudu I. stupně je zřejmé, proč takto rozhodl, že žalobkyně měla úspěch pouze částečný. Žalobkyně namítla, že žalovaná několik let neprojednává žádosti vedlejšího účastníka o převod pozemků, tento je tak nucen se účastnit soudních řízení dotýkajících se těchto pozemků; žalobkyně má za to, že na vystupování před soudem tak má dostatek svých odborných zaměstnanců a nemusí mít právní zastoupení.

12. Žalovaná ve svém doplnění odvolání shrnula plnění na restituční nároky žalobkyně: částka 194 821 Kč cena náhradního pozemku převedeného na žalobkyni pravomocným rozsudkem Okresního soudu ve Svitavách ze dne 19. 9. 2017, sp. zn. 6 C 140/2016, byl potvrzen rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové, pobočky v Pardubicích ze dne 22. 1. 2018, sp. zn. 18 Co 360/2017, částka 25 086 Kč coby souhrnná cena náhradních pozemků převedených na žalobkyni pravomocným rozsudkem Okresního soudu v Benešově ze dne 29. 6. 2018, sp. zn. 14 C 49/2016, potvrzen rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 28. 11. 2018, sp. zn. 26 Co 263/2018, částka xxx 383,90 Kč coby souhrnná cena náhradních pozemků převedených na žalobkyni pravomocným rozsudkem Okresního soudu Plzeň-sever ze dne 8. 2. 2019, sp. zn. 8 C 198/2016, byl částečně potvrzen rozsudkem Krajského soudu v Plzni ze dne 14. 8. 2019, sp. zn. 61 Co 154/2019 (původně 818 724,60 Kč včetně ceny pěti pozemkových náhrad vrácených Nejvyšším soudem okresnímu soudu k dalšímu projednání), částka 827 190 Kč coby souhrnná cena náhradních pozemků převedených na žalobkyni pravomocným rozsudkem Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 25. 4. 2019, č. j. 25 C 266/2018-345, byl částečně potvrzen i změněn rozsudkem Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 13. 11. 2019, č. j. 7 Co 871/2019-522, částka 1 024 506 Kč coby souhrnná cena náhradních pozemků převedených na žalobkyni pravomocným rozsudkem Okresního soudu v Mladé Boleslavi ze dne 7. 8. 2019, č. j. 11 C 196/2018-592, byl částečně potvrzen rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 27. 2. 2020, sp. zn. 27 Co 338/2019-657, a částka 322 597 Kč coby souhrnná cena náhradních pozemků převedených na žalobkyni pravomocným rozsudkem Okresního soudu ve Frýdku-Místku ze dne 12. 9. 2019, č. j. 41 C 72/2016-791, byl částečně potvrzen rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 26. 5. 2020, sp. zn. 11 Co 339/2019-947. Celkem se jedná o plnění ve výši 3 157 583,90 Kč**.** Žalobkyně učinila tato plnění na její restituční nároky nesporným.

13. Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek na základě podaného odvolání žalované a vedlejšího účastníka na straně žalované a v jeho mezích, tedy v napadené části vyhovujícího výroku II. a v závislém výroku o nákladech řízení III. včetně řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 212, § 212a o. s. ř.), a dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.

14. Soud I. stupně zjistil skutkový stav v míře dostatečné pro rozhodnutí. Tento skutkový stav také správně právně posoudil, pokud jde o oprávnění žalobkyně domáhat se přímo vydání náhradních pozemků za nezákonně odňaté pozemky, které nemohly být vydány. Zde odvolací soud odkazuje na podrobné závěry soudu I. stupně vycházející z rozhodnutí Nejvyššího soudu v jiných sporech žalobkyně či její rodiny.

15. Podle § 11a odst. 1 zákona o půdě oprávněným osobám uvedeným v § 4, kterým podle tohoto zákona nelze vydat pozemek odňatý způsobem uvedeným v § 6 odst. 1 a 2, převádí pozemkový úřad jiné pozemky na základě veřejných nabídek, není-li dále stanoveno jinak. Osoby, na které právo oprávněné osoby na bezúplatný převod jiného pozemku přešlo děděním, se pro účely tohoto zákona považují za oprávněné osoby. Podle odstavce 2 citovaného ustanovení veřejné nabídky sestavuje pozemkový úřad jak z pozemků, které se nacházejí v zastavěném území obce nebo zastavitelné ploše takto vymezenými závaznou částí schválené územně plánovací dokumentace, pokud jejich převodu nebrání zákonná překážka, tak z pozemků, které se nacházejí mimo zastavěné území obce nebo zastavitelné ploše takto vymezenými závaznou částí územně plánovací dokumentace. Pozemky nepřevedené na základě této nabídky budou předmětem převodu podle zákona o SPÚ. Podle § 1 odst. 1 zákona o SPÚ se zřizuje Státní pozemkový úřad jako správní úřad s celostátní působností. Podle odstavce 5 písm. c) tohoto zákona Státní pozemkový úřad vykonává působnost podle zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů. Podle § 3 odst. 1 písm. a) tohoto zákona Státní pozemkový úřad vytváří a spravuje rezervu státních pozemků (dále jen "rezerva"), která zahrnuje pozemky, s nimiž je Státní pozemkový úřad příslušný hospodařit, a která slouží k výkonu působnosti Státního pozemkového úřadu.

16. K problematice poskytování náhradních pozemků oprávněným osobám se Nejvyšší soud vyslovil zejména v rozsudku velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia ze dne 9. 12. 2009, spi. zn. 31 Cdo 3767/2009, uveřejněném pod č. 62/2010 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, v němž formuloval a odůvodnil závěr, že „důvodnost žaloby na uložení povinnosti Pozemkovému fondu ČR [jehož nástupkyní je od 1. 1. 2013 žalovaná, jejíž práva a povinnosti vykonává Státní pozemkový úřad (srov. § 22 odst. 1 zákona č. 503/2012 Sb.)]. uzavřít smlouvu o bezúplatném převodu konkrétních náhradních pozemků není třeba - při liknavém postupu Pozemkového fondu - vázat na podmínku předchozího zahrnutí těchto pozemků do veřejné nabídky žalovaného“. V citovaném rozhodnutí Nejvyšší soud reagoval i na změnu právní úpravy při převodu náhradních pozemků oprávněným osobám, ke které došlo s účinností od 14. 4. 2006 zákonem č. 131/2006 Sb., uzavíraje, že ani postup podle nového ustanovení § 11a zákona o půdě (jež zásadně předpokládá převod pozemků oprávněným osobám na základě veřejných nabídek Pozemkového fondu) nemusí být vždy zárukou řádného plnění povinností Pozemkového fondu k převodu náhradních pozemků. Odkazuje též na rozhodovací praxi Ústavního soudu - v prvé řadě na nález ze dne 4. 3. 2004, sp. zn. III. ÚS 495/02, a na nález ze dne 30. 10. 2007, sp. zn. III. ÚS 495/05 - Nejvyšší soud připomněl, že poskytování náhradních pozemků oprávněným osobám patří k základním povinnostem Pozemkového fondu, přičemž struktura jeho nabídky musí mít takové kvalitativní a kvantitativní parametry, aby náhrada byla poskytnuta v co možná nejkratší době co možná nejširšímu okruhu oprávněných osob. Dodal, že takové rozhodnutí soudu, v němž bude Pozemkovému fondu ČR (právnímu předchůdci žalované) uložena povinnost uzavřít s osobou oprávněnou smlouvu o bezúplatném převodu vlastnického práva ke konkrétním pozemkům, i když tyto nebyly uveřejněny ve veřejné nabídce, nelze ve vztahu k ostatním osobám oprávněným

pokládat za diskriminující, a že takové rozhodnutí je v souladu s principem ovládajícím soukromé právo, totiž že každý si má střežit svá práva (vigilantibus iura scripta sunt).

17. Podle konstantní judikatury Nejvyššího soudu (srov. dále např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 6. 2015, sp. zn. 28 Cdo 5389/2014, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 6. 10. 2015, sp. zn. 28 Cdo 1787/2015, a ze dne 6. 10. 2015, sp. zn. 28 Cdo 1540/2015) je uspokojení nároku oprávněné osoby způsobem, jenž se vymyká zákonem stanovenému postupu (srov. § 11a zákona o půdě), považováno za výjimečné, uplatnitelné v situaci, jsou-li prokázány okolnosti, na jejichž podkladě lze postup Pozemkového fondu ČR (resp. žalované) kvalifikovat jako liknavý, svévolný či diskriminační, a kdy se oprávněná osoba přes svůj aktivní přístup nemůže dlouhodobě domoci svých práv.

18. Shora uvedenou rozhodovací praxí však nebyly popřeny ty závěry dosavadní judikatury Nejvyššího soudu, jež jako podmínku pro vyhovění žalobě na uložení povinnosti bezúplatně převést zemědělský pozemek oprávněné osobě za nevydaný pozemek požaduje, aby šlo o pozemek k převodu „vhodný“, tedy pozemek, jenž by byl – nebýt liknavého postupu Pozemkového fondu ČR, potažmo žalované – do veřejné nabídky takto zařaditelný (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 6. 2017, sp. zn. 28 Cdo 5368/2015, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 5. 2016, sp. zn. 28 Cdo 4400/2015, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 10. 2010, sp. zn. 28 Cdo 2420/2010). Při posuzování „vhodnosti“ pozemku k převodu oprávněné osobě jako pozemku náhradního (§ 11a odst. 1 zákona o půdě) nutno hodnotit, zda převodu nebrání zákonné výluky uvedené v § 11 odst. 1 zákona o půdě a § 6 zákona o SPÚ, či zda nejde o pozemek zatížený právy třetích osob (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 7. 2011, sp. zn. 28 Cdo 1568/2011), zda jeho převod není z jiného důvodu zapovězen zákonem (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 1. 2011, sp. zn. 28 Cdo 99/2010, ve vztahu k pozemkům v zastavěném území obce), zda jej lze zemědělsky obhospodařovat (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 12. 2013, sp. zn. 28 Cdo 592/2013, či ze dne 14. 4. 2010, sp. zn. 28 Cdo 855/2010), zda nevzniknou jiné problémy při hospodaření s takovým pozemkem (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 9. 2014, sp. zn. 28 Cdo 2462/2014), případně zda nejde o pozemek zastavěný či tvořící součást areálu (srov. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 14. 11. 2017, sp. zn. 28 Cdo 2364/2017, ze dne 6. 12. 2017, sp. zn. 28 Cdo 4447/2017, či ze dne 4. 9. 2018, sp. zn. 28 Cdo 2249/2018). Tato hlediska je přitom vždy nutno zkoumat se zřetelem k individuálním skutkovým okolnostem případu a předpoklady pro vydání (popřípadě pro nevydání) každého takového pozemku posuzovat zcela samostatně, byť s přihlédnutím k širším souvislostem konkrétní věci (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 5. 2017, sp. zn. 28 Cdo 5045/2015, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 4. 2007, sp. zn. 28 Cdo 220/2005). Tedy ani oprávněná osoba, vůči níž Pozemkový fond (žalovaná) postupoval liknavě, svévolně či diskriminujícím způsobem (a jež může uspokojit své právo i převodem pozemku nezahrnutého do veřejné nabídky podle § 11a zákona o půdě), se nemůže neomezeně domáhat převodu jakéhokoliv zemědělského pozemku z vlastnictví státu (a ve správě Státního pozemkového úřadu); takto jí nelze přiřknout ani pozemky, jejichž převodu brání nedostatek vhodnosti jejich zařazení do veřejné nabídky podle zákona o půdě (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13. 12. 2017, sp. zn. 28 Cdo 3773/2017). V rozsudku ze dne 31. 1. 2018, sp. zn. 28 Cdo 2430/2016, Nejvyšší soud dále uzavřel, že je na soudu, aby v každé jednotlivé věci vždy s ohledem na její konkrétní okolnosti posoudil, zda pozemky vybrané oprávněnou osobou jako náhradní jsou pro uspokojení jejího restitučního nároku vhodné, a to ke dni vyhlášení jeho rozhodnutí (§ 154 odst. 1 o. s. ř.).

19. Odvolací soud musí plně poukázat na odůvodnění usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2020, č. j. 28 Cdo 990/2020 – 571 ve věci žalobkyně a žalované ohledně nahrazení projevu vůle s převodem jiných náhradních pozemků, ve kterém Nejvyšší soud opětovně zopakoval, že „rozhodovací praxe dovolacího soudu (jež reflektuje i judikaturu Ústavního soudu - srov. zejm.

nález ze dne 4. 3. 2004, sp. zn. III. ÚS 495/02, uveřejněný pod č. 33/2004 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, nález ze dne 30. 10. 2007, sp. zn. III. ÚS 495/05, uveřejněný pod č. 174/2007 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, či nález pléna Ústavního soudu ze dne 13. 12. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 6/05, uveřejněný pod č. 531/2005 Sb.) je ustálena v závěru, že v případě liknavého, svévolného či diskriminujícího postupu žalované (jež je nástupkyní Pozemkového fondu ČR a jejíž práva a povinnosti vykonává Státní pozemkový úřad) může oprávněná osoba nárok uplatnit u soudu žalobou na vydání konkrétního vhodného pozemku, aniž by důvodnost takové žaloby bylo lze vázat na podmínku jeho zahrnutí do veřejné nabídky, a že takový postup (který je výrazem zásady vigilantibus iura scripta sunt) nelze vůči ostatním oprávněným osobám pokládat za diskriminující (k tomu srov. zejména rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 9. 12. 2009, sp. zn. 31 Cdo 3767/2009, uveřejněný pod č. 62/2010 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, a další judikaturu na něj navazující). Judikatura dovolacího soudu je přitom rovněž ustálena v závěru, že jako přinejmenším liknavý (ba až svévolný) lze kvalifikovat i takový postup žalované [a jejího právního předchůdce - Pozemkového fondu ČR (dále jen „Fond“)], jímž bez ospravedlnitelného důvodu ztěžovala uspokojení nároku oprávněné osoby zásadně předpokládaným postupem (tj. prostřednictvím veřejné nabídky pozemků) nesprávným ohodnocením nároku, tj. nesprávným určením ceny oprávněné osobě odňatých a nevydaných pozemků (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 6. 2016, sp. zn. 28 Cdo 155/2016), a kdy proto nebylo možno na oprávněné osobě spravedlivě požadovat další účast ve veřejných nabídkách (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 5. 2017, sp. zn. 28 Cdo 837/2017, nebo ze dne 3. 8. 2015, sp. zn. 28 Cdo 1117/2015) … Hodnotící závěry odvolacího soudu (jakož i soudu prvního stupně) o liknavém a svévolném postupu dovolatelky (i s přihlédnutím k počínání jejího předchůdce - Fondu) při uspokojování restitučního nároku žalobkyně nejsou nepřiměřené zjištěným skutkovým okolnostem věci. Své závěry oba soudy založily na komplexním posouzení věci a při zvažování všech relevantních hledisek, jež vyšly v řízení najevo. Odvolací soud (jenž vzal za správná zjištění soudu prvního stupně) vycházel z toho, že o nároku, jenž byl poprvé uplatněn již v roce 1991 a zaevidován Fondem v roce 1993, nebylo plně rozhodnuto ještě v roce 2017, že nárok nebyl uspokojen po dlouhodobé marné snaze žalobkyně, resp. její právní předchůdkyně o uspokojení restitučního nároku, kdy se v roce 2005 právní předchůdkyně zúčastnila veřejné nabídky ohledně tří pozemků a sama žalobkyně v roce 2018 jedné veřejné nabídky, avšak pokaždé neúspěšně v důsledku nesprávného ocenění nevydaných pozemků, a kdy žalobkyně, resp. její právní předchůdkyně, aktivně usilovala o přecenění nároku, přesto však uspokojení jejího nároku zásadně předpokládaným postupem (tj. prostřednictvím veřejné nabídky pozemků; srov. § 11a č. 229/1991 Sb.) žalovaná ztěžovala zejména nesprávným oceněním jejího restitučního nároku, kterým pak nemohla konkurovat dalším oprávněným osobám; k důsledkům lpění žalované na nesprávném ocenění restitučního nároku srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 6. 2016, sp. zn. 28 Cdo 155/2016). Odvolací soud rovněž v tomto směru přiléhavě poukázal na skutečnost, že o restitučním nároku rodiny žalobkyně již bylo rozhodováno několikrát i dovolacím soudem (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 8. 2019, sp. zn. 28 Cdo 2031/2019, ze dne 11. 7. 2019, sp. zn. 28 Cdo 1096/2019, ze dne 10. 7. 2019, sp. zn. 28 Cdo 1444/2019, nebo ze dne 18. 9. 2018, sp. zn. 28 Cdo 2288/2018), v nichž bylo rozhodováno o skutkově i právně obdobných věcech. Předestírá-li dále dovolatelka otázku týkající se posouzení charakteru odňatých pozemků (především pak pozemku PK XY v k.ú. XY) v době jejich přechodu na stát, potažmo na ni navazující otázku určení výše restitučního nároku žalobce, je nutné poukázat na ustálenou rozhodovací praxi dovolacího soudu (jíž koresponduje i rozhodnutí odvolacího soudu), kterou byl formulován a odůvodněn závěr, že i v těch případech, kdy byly pozemky v době přechodu na stát evidovány jako zemědělské, nicméně byly určeny k výstavbě (v době prodeje existující územně plánovací dokumentace, vykoupení za účelem výstavby, bezprostřední realizace výstavby, existence územního rozhodnutí o umístění stavby), lze i takové pozemky v zásadě ocenit jako pozemky určené pro stavbu ve smyslu § 14 odst. 1 vyhlášky č. 182/1988 Sb., ve znění vyhlášky

č. 316/1990 Sb. (srov. např. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 25. 11. 2015, sp. zn. 28 Cdo 2956/2014, ze dne 3. 4. 2014, sp. zn. 28 Cdo 444/2014, ze dne 3. 6. 2015, sp. zn. 28 Cdo 4678/2014, a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 11. 2015, sp. zn. 28 Cdo 3971/2014, a ze dne 2. 9. 2015, sp. zn. 28 Cdo 1025/2015). Závěr o stavebním charakteru odňatých pozemků učinily soudy obou stupňů na základě konkrétních skutkových zjištění (jejichž zpochybněním nemůže být založena přípustnost podaného dovolání), že v době přechodu odňatých pozemků na stát existovala pro dané území platná územně plánovací dokumentace, pozemky byly vykoupeny za účelem výstavby, ke které následně došlo, pročež je nebylo možné oprávněné osobě vydat. Ohledně pozemku PK XY v k.ú. XY vzaly pak soudy za prokázané, že původně bylo o odnětí pozemků rodiny žalobkyně rozhodnuto dne 6. 5. 1952, toto rozhodnutí však bylo zrušeno a nahrazeno rozhodnutím ze dne 30. 4. 1954, kde ale byla opomenuta parcela PK XY, což bylo napraveno dalším rozhodnutím ze dne 5. 11. 1954, následně pak byl zcela samostatně rozhodnutím ze dne 22. 1. 1969 vyvlastněn pozemek PK XY, a to výslovně za účelem uskutečnění průmyslové výstavby a komunikace (totožné závěry viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 6. 2019, sp. zn. 28 Cdo 1890/2019, a ze dne 20. 8. 2019, sp. zn. 28 Cdo 2031/2019, či rozsudek ze dne 3. 9. 2019, sp. zn. 28 Cdo 4423/2018). Na správnosti závěru o ocenění odňatých pozemků jako pozemků stavebních nic nemění ani závěry z dovolatelkou odkazovaného usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 10. 2016, sp. zn. 28 Cdo 1992/2015, jež spočívá na posouzení, že pouhá existence směrného územního plánu objektivně není způsobilá pro svou obecnost a i z hlediska jeho účelu, směřujícího toliko k určení základní (hrubé) skladby určitého útvaru, definovat stavební určení toho kterého pozemku. Jak se však podává ze shora rekapitulovaných skutkových zjištění, v posuzované věci není rozhodnutí odvolacího soudu (v otázce určení charakteru odňatých pozemků jako pozemků stavebních) založeno toliko na existenci směrného územního plánu, nýbrž na jiných skutečnostech, jež jsou pro posouzení odňatých pozemků jako pozemků stavebních (dle shora citované judikatury) relevantní (odnětí za účelem výstavby, platná územní plánovací dokumentace, existence územního rozhodnutí o umístění stavby, realizace výstavby). K polemice dovolatelky stran platnosti tzv. „severního regulačního plánu“ a na to navázané námitky, že „ani stavební účel vyvlastnění nemá dostatečnou právní oporu“, se nadto sluší podotknout, že se jedná o otázku skutkových zjištění, jejichž nalézání je úkolem soudů nižších stupňů a již nelze dovoláním účinně zpochybnit, přičemž z jejich odůvodnění (zejména soudu prvního stupně) je zjevné, že se platností územně plánovací dokumentace (včetně regulačních plánů) soudy nižších stupňů řádně zabývaly. Nad to však dovolací soud připomíná, že dovolací soud již dříve v řadě kauz aproboval flexibilnější přístup k posuzování původní povahy odňatých pozemků, v rámci něhož soudy podle kontextu každého jednotlivého případu zohledňují různé relevantní okolnosti a neulpívají rigidně jen na vydání územního rozhodnutí jako na podmínce uznání pozemků za stavební (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. 9. 2015, sp. zn. 28 Cdo 1227/2015, nebo ze dne 1. 3. 2017, sp. zn. 28 Cdo 4120/2016, a rozhodnutí v něm odkazovaná), přičemž judikatura poukazem na územně plánovací dokumentaci, účel vykoupení pozemku či následnou realizaci výstavby neurčuje taxativně hlediska, jež musí být naplněna současně (byť tomu tak nepochybně být může), aby byl posuzovaný pozemek pokládán za stavební, pouze příkladmo vyjmenovává konkrétní faktory, jež mohou k závěru o stavební povaze pozemku vést (srov. zejména usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 9. 2017, sp. zn. 28 Cdo 1964/2017, či ze dne 3. 2. 2016, sp. zn. 28 Cdo 3689/2015). Pakliže dospěly nalézací soudy v nyní projednávané věci na základě v rozhodnutích specifikovaných dokumentů (mimo jiné i dovolatelkou akcentovaného regulačního a zastavovacího plánu z roku 1938), jež je možné ve světle dřívější judikatury Nejvyššího soudu považovat za relevantní územně plánovací dokumentaci, ke zjištění, že již v době přechodu předmětných nemovitostí na stát se jednalo o pozemky (včetně dovolatelkou zvláště zmiňovaného pozemku PK XY v k. ú. XY vyvlastněného rozhodnutím ONV Praha 10 ze dne 22. 1. 1969) určené pro stavbu, čemuž následně přizpůsobily i své závěry stran jejich ocenění, nelze posouzení povahy nevydaných pozemků nic vytknout a prezentovaný náhled se rovněž nepříčí požadavku ekvivalence mezi původními nevydanými a náhradními pozemky (totožně rovněž rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. 9. 2019,

sp. zn. 28 Cdo 4423/2018).“ Zde se Nejvyšší soud ztotožnil s hodnocením liknavosti postupu žalované k uspokojení restitučního nároku žalobkyně, mimo jiné v důsledku bránění v přecenění jejího restitučního nároku, dále se vyjádřil a ztotožnil se závěrem o stavebním charakteru odňatých pozemků, respektive o správnosti ocenění pozemků jako stavebních. Odvolací soud nemá důvod se od tohoto rozhodnutí nijak odchylovat a v plném rozsahu na jeho odůvodnění odkazuje. Soud I. stupně tak správně uzavřel, že nevydané pozemky mají být oceněny jako pozemky určené pro stavbu, tedy že správné je ocenění původního restitučního nároku žalobkyně částkou 19 193 480 Kč.

20. Ke dni tohoto rozhodnutí byly dle shodných vyjádření účastníků žalobkyni bezúplatně převedeny, a tím z jejího restitučního nároku čerpáno (viz bod 12) ve výši 3 157 583,90 Kč a k čerpání zbývalo 16 035 896,10 Kč. Není tak pravdou, že by restituční nárok žalobkyně byl již přečerpán. Hodnota převáděného pozemku činí 472 949 Kč, jak správně uvádí soud I. stupně (5 715 m2 x 250 Kč, tedy celkem 1 428 750 Kč, sníženo o 60 % - stavebně nesrostlá část obce, a 7 % - nemožnost napojení na veřejnou kanalizaci, po připočtení hodnoty porostů 1 462 Kč, celkem 472 949 Kč). Námitka žalované ohledně nesprávného výpočtu je tak nedůvodná.

21. Odvolací soud se dále zabýval námitkou žalované ohledně nepřevoditelnosti předmětného pozemku, neboť se dle tvrzení žalované nemá jednat o pozemek zemědělský. Soud I. stupně zjistil, že předmětný pozemek o výměře 5 715 m2 je veden v katastru nemovitostí jako ostatní plocha, způsob využití manipulační plocha, že je hospodářsky využíván, je zatravněn. Nezjistil žádné okolnosti, z nichž by vyplývalo, že pozemek nelze zemědělsky obhospodařovat.

22. V ustálené judikatuře Nejvyššího soudu byl dále přijat závěr, že pokud byl oprávněné osobě odňat zemědělský pozemek, má nárok na náhradu za zemědělský pozemek, tedy má být zachována identita v charakteru pozemků tak, že rozhodný je jejich charakter, a tedy i hodnota ke dni odnětí státem (srov. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 18. 8. 2003, sp. zn. 28 Cdo 101/2003, ze dne 21. 2. 2008, sp. zn. 28 Cdo 1518/2007, a ze dne 26. 11. 2009, sp. zn. 28 Cdo 2699/2008).

23. Při posuzování „vhodnosti“ pozemku k převodu oprávněné osobě jako pozemku náhradního (§ 11a odst. 1 zákona o půdě) přitom nutno hodnotit mimo jiné to, zda jej lze zemědělsky obhospodařovat (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 12. 2013, sp. zn. 28 Cdo 592/2013), zda nevzniknou jiné problémy při hospodaření s takovým pozemkem (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 9. 2014, sp. zn. 28 Cdo 2462/2014). Tato hlediska je přitom třeba zkoumat vždy se zřetelem k individuálním skutkovým okolnostem případu a předpoklady pro vydání (popřípadě pro nevydání) každého takového pozemku posuzovat zcela samostatně, byť s přihlédnutím k širším souvislostem konkrétní věci (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 5. 2017, sp. zn. 28 Cdo 5045/2015, a usnesení téhož soudu ze dne 26. 4. 2007, sp. zn. 28 Cdo 220/2005). Platí také, že zákon o půdě směřuje především ke zmírnění křivd způsobených vlastníkům a uživatelům půdy či jiného zemědělského majetku v době nesvobody. Zákon o půdě sice jako s jedním z cílů počítá rovněž se zlepšením péče o zemědělskou a lesní půdu obnovením narušených vlastnických vztahů k půdě, avšak z jeho preambule se podává, že tento účel má být podřazen požadavku zmírnění majetkových křivd a v případě konfliktu mu musí ustoupit (viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2007, sp. zn. 28 Cdo 436/2007, či usnesení téhož soudu ze dne 8. 8. 2012, sp. zn. 28 Cdo 3588/2011, dále též nález Ústavního soudu ze dne 28. 5. 2002, sp. zn. II. ÚS 747/2000, a jeho usnesení ze dne 22. 3. 2005, sp. zn. I. ÚS 101/03).

24. Podle § 1 písm. a) zákona o půdě se zákon vztahuje na půdu, která tvoří zemědělský půdní fond nebo do něj náleží. Dle § 1 odst. 2 zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, zemědělský půdní fond tvoří pozemky zemědělsky obhospodařované, orná půda, chmelnice, vinice, zahrady, ovocné sady, trvalé travní porosty i půda, která byla a má být nadále

zemědělsky obhospodařována, ale dočasně obdělávána není.

25. Při výkladu citovaného ustanovení zákona o půdě, které vymezuje rozsah jeho působnosti, dospěla judikatorní praxe k závěru, že zahrnutí pozemku do zemědělského půdního fondu ve smyslu § 1 odst. 1 zákona o půdě vyžaduje splnění dvou předpokladů: jednak, že takový pozemek je anebo byl a nadále má být zemědělsky obhospodařovaný (znak faktický, materiální), a současně je v evidenci (katastru) nemovitostí označen druhem kultury uvedeným v § 1 odst. 2 zák. č. 334/1992 Sb. (znak právní, formální). Není-li pozemek zemědělsky obhospodařován, nejde o součást zemědělského půdního fondu, byť i pozemek dosud byl (v rozporu s faktickým stavem) v katastru nemovitostí formálně veden v některé z kategorií zemědělské půdy (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 10. 2009, sp. zn. 28 Cdo 1081/2009). V řízení bylo zjištěno, že v katastru nemovitostí není žádný záznam o skutečnostech, které by bránily jeho převodu, pozemek není zatížen právem třetích osob, které by znemožňovalo převod, nejedná se o historický majetek církví. V řízení pak nevyšly najevo žádné okolnosti, z nichž by vyplývalo, že pozemek nelze zemědělsky obhospodařovat nebo že by při hospodaření s ním vznikly jiné problémy. Z katastru nemovitostí přitom vyplývá, že pozemek je veden jako ostatní plocha a způsob jeho využití je manipulační plocha, a nelze tak dovodit, že by nějaká konkrétní překážka bránila jeho zemědělskému využití. (srov. usnesení Nejvyššího soud ze dne 27. 2. 2019 sp. zn. 28 Cdo 170/2019).

26. Soud I. stupně tak nepochybil, když při svém závěru o vhodnosti pozemku k vydání nevycházel jen z obsahu zápisu v katastru nemovitostí, ale i z důkazů o faktickém stavu pozemku. Zde odvolací soud odkazuje rovněž na rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 10. 11. 1995, sp. zn. 6 A 905/94, podle něhož pro zahrnutí pozemku do zemědělského půdního fondu ve smyslu § 1 odst. 1, 2 zákona č. 334/1992 Sb. jsou rozhodné dva znaky. Jedním z nich je znak faktický, tj. skutečné obhospodařování pozemku jako zemědělského, druhý z nich je pak znakem formálním, tedy označení kultury pozemku v katastru nemovitostí. V posuzované věci znak faktický, při učiněných skutkových zjištěních, hovořil ve prospěch závěru, že pozemek je vhodný k převodu. Pozemek je hospodářky využíván, soud I. stupně nezjistil žádné okolnosti, které by bránily jeho zemědělskému využití.

27. Odvolací soud tak na základě výše uvedených skutečností uzavírá, že je správný závěr soudu I. stupně o tom, že pozemek par. č. xxx1 v k.ú. Xxx je vhodný k bezúplatnému převodu, proto potvrdil rozsudek soudu I. stupně ve vyhovujícím výroku pod bodem II/ jako věcně správný dle § 219 o. s. ř.

28. Jiná je situace ohledně výroku o nákladech řízení pod bodem III/. Zde odvolací dospěl k závěru o výjimečné aplikaci § 150 o. s. ř., když o možnosti postupu podle tohoto ustanovení odvolací soud přítomné poučil při odvolacím jednání dne 24. 11. 2020. Okolnostmi hodnými zvláštního zřetele se rozumí takové okolnosti, pro které by se jevilo v konkrétním případě nespravedlivým ukládat náhradu nákladů řízení tomu účastníku, který ve věci úspěch neměl, a zároveň by bylo možno spravedlivě požadovat na úspěšném účastníku, aby náklady vynaložené v souvislosti s řízením nesl ze svého. Významné z hlediska citovaného ustanovení jsou rovněž okolnosti, které vedly k soudnímu uplatnění nároku, postoji účastníku v průběhu řízení a další (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 8. 2015, sp. zn. 23 Cdo 591/2015). Důvody zvláštního zřetele hodné odvolací soud spatřuje ve zcela specifických okolnostech tohoto případu, kdy zahájení řízení zavinila svou liknavostí a dlouhodobým porušováním legitimního očekávání oprávněných osob žalovaná, a zvláště pak ve změně judikatury Nejvyššího soudu týkající se upřednostnění žádosti obce. Dle rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2019, sp. zn. 28 Cdo 393/2019 „pakliže tedy § 11a odst. 12 zákona o půdě stanoví s účinností od 14. 4. 2006, že smlouvu o bezúplatném převodu pozemku nelze uzavřít, jestliže bylo uplatněno právo na jeho převod podle zvláštních právních předpisů, a v

poznámce 13c) pod čarou odkazuje například na § 5 zákona č. 95/1999 Sb., přičemž tento zákon byl zrušen ke dni 31. 12. 2012, a obdobné ustanovení obsahuje zákon č. 503/2012 Sb. v § 7, pak lze dovodit, že od 1. 1. 2013 nelze smlouvu o bezúplatném převodu pozemku podle zákona o půdě uzavřít, jestliže na jeho převod bylo uplatněno právo podle § 7 zákona č. 503/2012 Sb. Bylo-li tedy v daném případě zjištěno, že hlavní město Praha uplatnilo podle § 7 odst. 1 zákona č. 503/2012 Sb. právo na převod (zatím neidentifikované) části pozemku parc. č. XY v k. ú. XY, pak tento pozemek nelze podle § 11a odst. 12 zákona o půdě bezúplatně převést na žalobce, neboť jeho převod je zapovězen zákonem (a nelze jej zahrnout do veřejné nabídky), a nejde tudíž o pozemek vhodný k převodu na oprávněné osoby. Jde tak o obdobný případ, který Nejvyšší soud řešil v usnesení ze dne 3. 1. 2011, sp. zn. 28 Cdo 99/2010, ovšem za předchozí právní úpravy § 11a zákona o půdě, ve znění účinném od 14. 4. 2006 do 31. 12. 2012. Závěr odvolacího soudu, že nahrazení projevu vůle žalované s uzavřením smlouvy o převodu pozemku parc. č. XY v k. ú. XY na žalobce nebrání žádost vedlejšího účastníka o převod části tohoto pozemku podaná podle § 7 zákona č. 503/2012 Sb., je tudíž nesprávný". V projednávané věci byla žaloba ve vztahu k pozemkům parc. č. xxx v k. ú. Xxx, parc.č. xxx a parc. č. 261/1 v k.ú. Xxx zamítnuta právě s ohledem na tento rozsudek vyhlášený až v průběhu řízení před soudem I. stupně. Odvolací soud proto postupem dle § 220 odst. 1 o. s. ř. změnil výrok III. rozsudku soudu I. stupně tak, že žalované a vedlejšímu účastníkovi na straně žalované se nepřiznává náhrada nákladů řízení.

29. O náhradě nákladů odvolacího řízení rozhodl odvolací soud podle § 224 odst. 1 ve spojení s § 142 odst. 1 o. s. ř. Úspěch ve věci shledal na straně žalobkyně, které přiznal plnou náhradu nákladů řízení, jež jsou tvořeny náklady na právní zastoupení. Tarifní hodnota podle § 8 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif (dále jen „a. t.") je dána hodnotou vydávaného pozemku, což je částka 472 949 Kč. Sazba mimosmluvní odměny za úkon stanovená podle § 7 a. t. tak činí 10 220 Kč. Odvolací soud shledal, že v řízení byly učiněny tyto účelně vynaložené úkony - vyjádření k odvolání žalované ze dne 13. 2. 2020 a vyjádření k odvolání vedlejšího účastníka ze dne 17. 3. 2020, účast na jednání soudu dne 24. 11. 2020 (§ 11 odst. 1 písm. d/, g/ a. t.), celkem 3 úkony právní služby. Dále 3 paušální náhrady hotových výdajů po 300 Kč podle § 13 odst. 4 a. t., spolu s náhradou 21% DPH podle § 137 odst. 3 a § 151 odst. 2 o. s. ř. Celková výše nákladů odvolacího řízení činí 38 188 Kč. Podle § 149 odst. 1 o. s. ř. uložil odvolací soud žalovaným povinnost zaplatit jejich náhradu k rukám právního zástupce žalobkyně. O lhůtě k plnění bylo rozhodnuto podle § 211 o. s. ř. a § 160 odst. 1 část věty před středníkem o. s. ř.; delší lhůtu k plnění odvolací soud stanovil z důvodu nezbytných administrativních úkonů na straně žalované při plnění, odvolacímu soudu obecně známé z jeho činnosti.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat dovolání k Nejvyššímu soudu prostřednictvím soudu I. stupně ve lhůtě dvou měsíců ode dne jeho doručení, avšak jen za splnění podmínek a z důvodů uvedených v § 237 o. s. ř. - jestliže napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně, anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.
V části týkající se výroku o nákladech řízení **není** proti tomuto rozsudku dovolání přípustné.

Praha dne 24. listopadu 2020

JUDr. Petr Hübner v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje M.V.